

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

περνά περνά η μέλισσα

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΦΕΝΔΑΜΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ : ΜΑΚΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Ανάπτυξη παιδιών. Ανάπτυξη για όλους.

1^η ΦΑΣΗ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Η οργανωμένη σε κοινωνίες
ζωή των μελισσών, είναι μια σπουδαία
ευκαιρία για έρευνα την οποία θα μπορέσουν
να πραγματοποιήσουν τα ίδια τα νήπια.

- Τα νήπια έχουν προσωπικές εμπειρίες που αφορούν τη μέλισσα .Τη βλέπουν γύρω τους, στους κήπους των σπιτιών τους αλλά και στις κυψέλες που υπάρχουν διάσπαρτες στην εξοχή.
- Η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου εντόμου που αφορά τόσο τα προϊόντα μεγάλης διατροφικής και θεραπευτικής αξίας τα οποία παίρνουμε από αυτό, όσο και τη μεγάλη προσφορά του στη διατήρηση της βιολογικής ισορροπίας του πλανήτη με το φαινόμενο της επικονίασης ορισμένων δέντρων(οπωροφόρα) .

Σ' ένα από τα διαλείμματα μας ένα παιδί ήρθε κλαίγοντας ,δείχνοντας το χέρι του που είχε ήδη κοκκινίσει, σε όλα τα παιδιά και παραπονιόταν ότι το τσίμπησε μια μεγάλη μέλισσα .Τα παιδιά μαζεύτηκαν γύρω του και προσπαθούσαν να το παρηγορήσουν . Ένα από αυτά πρότεινε «να του βάλουμε αμμωνία στο τσίμπημα», άλλο είπε «Κυρία εμένα η μαμά μου έβαλε μια αλοιφή», κάποιο άλλο «κυρία να του βάλουμε λάσπη» .Αφού περιποιηθήκαμε το τραύμα του παιδιού ένα νήπιο πρότεινε «να βρούμε κυρία τη μέλισσα και να τη σκοτώσουμε αφού έκανε το φίλο μου να πονέσει». Τα υπόλοιπα παιδιά τότε ξεσηκώθηκαν λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «τις μέλισσες δεν τις σκοτώνουμε γιατί μας δίνουν το μέλι!», κάποιο άλλο ανάφερε «πάνε στα λουλούδια οι μέλισσες!». Μερικά εξέφρασαν την απορία αν «η μέλισσα τον τσίμπησε το φίλο τους ή τον δάγκωσε;».Έτσι ξεκινήσαμε μια συζήτηση μέσα από την οποία τα παιδιά εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να γνωρίσουν κάθε τι που έχει σχέση με τις μέλισσες καλύτερα.

Αφού έγινε η επιλογή του θέματος με το οποίο θα ασχοληθούμε καταγράψαμε σ' ένα ιστόγραμμα κάθε τι που γνωρίζουν τα παιδιά για τη μέλισσα και σ'ένα άλλο καταγράψαμε τις απορίες που είχαν. Έτσι αποφασίσαμε κατά την εκπόνηση του προγράμματος να ασχοληθούμε με τα χαρακτηριστικά της , τις ομοιότητες και διαφορές που έχει συγκρίνοντάς τη με άλλα έντομα , τη ζωή της, τα προϊόντα που μας δίνει και τη χρησιμότητά τους , καθώς και τη συμβολή της μέλισσας και άλλων εντόμων στην αναπαραγωγή των φυτών και στην ισορροπία του οικοσυστήματος ,αλλά και τους κινδύνους που διατρέχουν οι μέλισσες από τη μια και γενικότερα το περιβάλλον από τη χρήση επικίνδυνων φυτοφαρμάκων στη γεωργία.

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1η Ομάδα

Μηχαηλίδης Μιχάλης
Μιχαηλίδης Γιάννης
Κητίδης Ιάσονας
Κητίδης Ηρακλής
Σουρμαίδης Γιώργος

2η Ομάδα

Παπαδόπουλος Κωνσταντίνος
Παπαδοπούλου Ισιδώρα
Μαγκλάρα Λαμπρινή
Φυτοπούλου Παναγιώτα
Χαραλαμπίδου Έλενα

3η Ομάδα

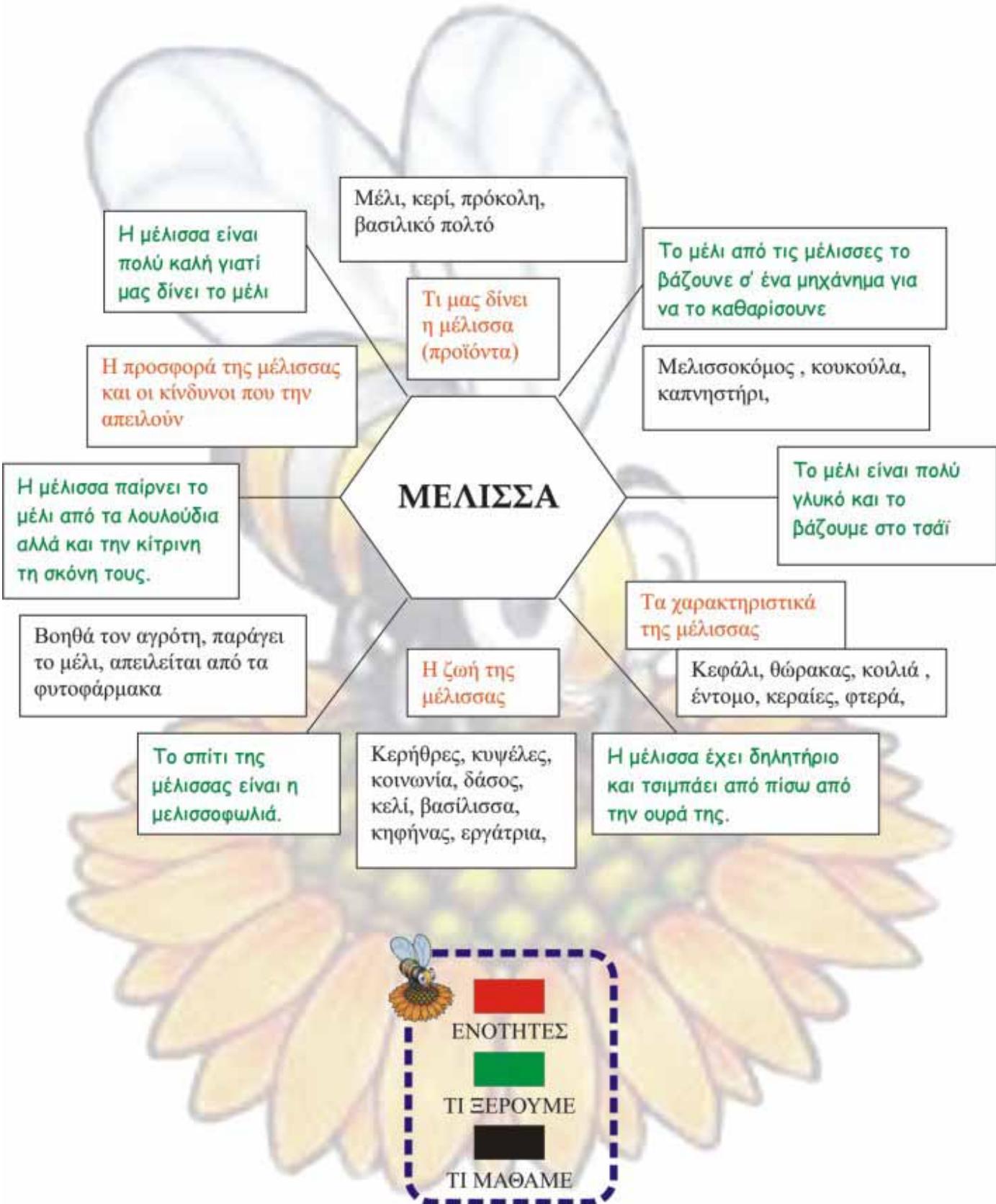
Πολυχρονίδης Γιώργος
Γιαγκίδης Ηλίας
Αγαθαγγελίδου Νικολέτα
Ιωσηφίδης Γιώργος
Αμιτόφσκι Γιώργος

4η Ομάδα

Κακουλίδης Θεοχάρης
Ανανιάδης Μιχάλης
Πολυχρονίδης Θοδωρής
Οστάπιουκ Αριστοτέλης
Σουνιδάκη Φωτεινή

ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑ

1^Η ΦΑΣΗ

ΜΕΘΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για
την υλοποίηση του
προγράμματος εφαρμόσαμε
τη μέθοδο PROJECT .

Μετά τις πρώτες διερευνητικές
συζητήσεις καταστρώσαμε ένα γενικό σχέδιο
δράσης.

Τα νήπια χωρισμένα σε 4 ομάδες των 5 ατόμων πραγματοποίησαν μια έρευνα γύρω από τη μέλισσα αναλαμβάνοντας η κάθε ομάδα και μια διαφορετική πτυχή του θέματος . Αφού οι ομάδες συγκεντρώσαν τα στοιχεία , φωτογραφικό υλικό, βιβλία, περιοδικά σχετικά με το θέμα, εγκυκλοπαίδειες κλπ, τα παρουσίασαν στην ολομέλεια της τάξης κατόπιν , λύθηκαν απορίες των παιδιών και προχωρήσαμε στη διεξαγωγή δραστηριοτήτων όπως επισκέψεις, συνεντεύξεις από ειδικούς , κατασκευές κλπ. Κατά τη διάρκεια του σχεδίου εργασίας έγιναν διαλείμματα ανατροφοδότησης όπου διευθετήθηκαν διάφορα ζητήματα που αφορούσαν τη λειτουργία των ομάδων αλλά και θα επαναπροσδιορίστηκαν οι επόμενες δραστηριότητες.

Σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος διεξάχθηκε η αξιολόγηση (αν και κατά πόσο παραμένει ενεργό το ενδιαφέρον των παιδιών, επίτευξη των στόχων που θέσαμε στην αρχή αλλά και στην πορεία της διεξαγωγής των δραστηριοτήτων).

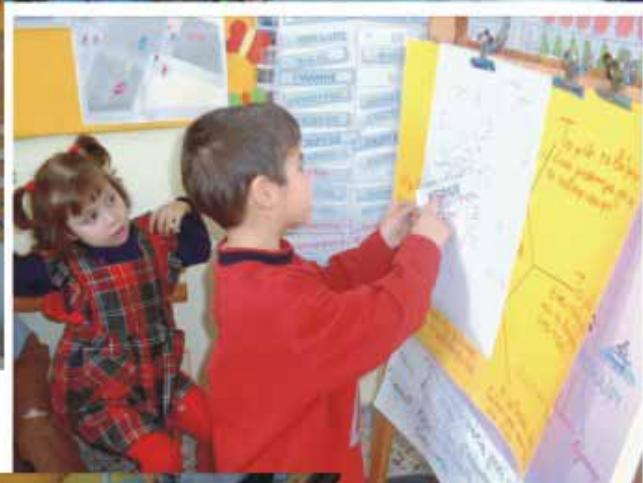
2^Η ΦΑΣΗ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τα παιδιά παρακολουθούν εικόνες από τη ζωή της μέλισσας σε video

Η γωνιά της μέλισσας όπως διαμορφώθηκε με το υλικό που συνέλεξαν οι ομάδες

Τα παιδιά βρίσκουν σε πίνακα αναφοράς και ονομάζουν τα μέρη του σώματος της μέλισσας. Τις Κάρτες τις κατασκεύασαν τα ίδια στον υπολογιστή. Κατόπιν προσπαθούν να συνδέσουν σε φύλλο εργασίας τα ονόματα των μερών του σώματός τους με τα αντίστοιχα μέρη

2^ο ΦΑΣΓΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στιγμιότυπα από την επίσκεψη του μελισσοκόμου στο νηπιαγωγείο. Τα παιδιά του πήραν συνέντευξη κι εκείνος μας έδωσε πολλές πληροφορίες σχετικές με τη ζωή της μέλισσας και τα προϊόντα της.

Στον κύκλο και μετά τις πληροφορίες που μας έδωσε ο μελισσοκόμος τα παιδιά ξεχωρίζουν και ονομάζουν τα διαφορετικά είδη μέλισσας.

Διακρίνουν τις διαφορές τους και καλούνται να βρουν τα ονόματα τους σε φύλλα εργασίας

2^Η ΦΑΣΤΗ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

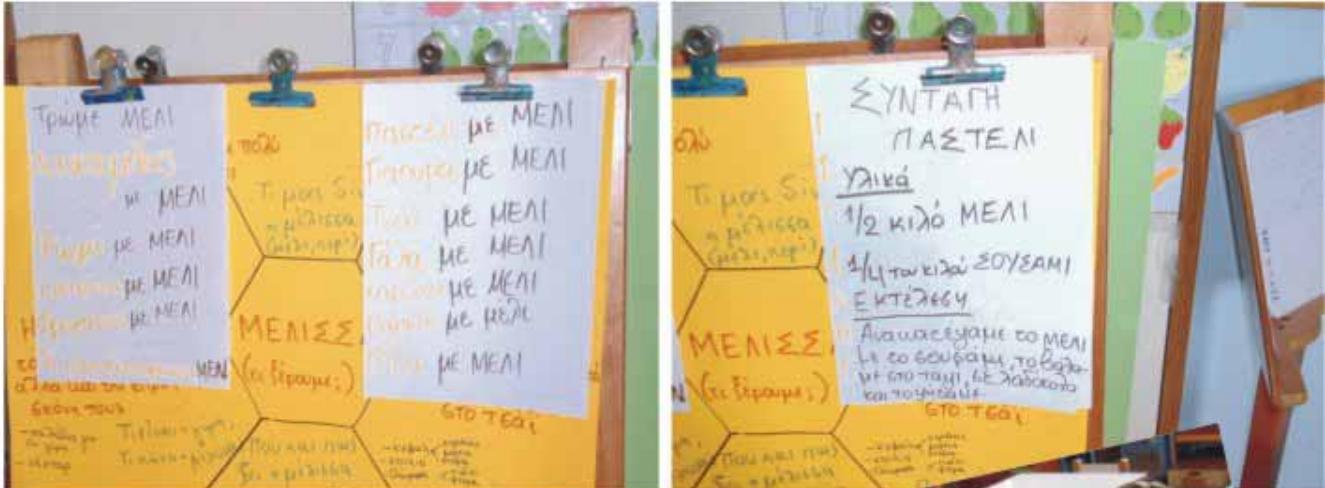
Στιγμιότυπα από την επίσκεψή μας στον μελισσοκόμο όπου μας έδειξε κυψέλες, το καπνηστήρι και τις κερύθρες αλλά και μας εξήγησε τη διαδικασία αποκομιδής του μελιού.

2^η ΦΑΣΗ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Γράφαμε τι μπορούμε να φάμε με μέλι αλλά και μια συνταγή από παστέλι. Το οποίο παρασκευάσαμε αλλά και το δοκιμάσαμε.

2Η ΦΑΣΗ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στην επίσκεψή μας σε γεωπόνο που προμηθεύει τους γεωργούς με φυτοφάρμακα είχαν την ευκαιρία να λύσουν όλες τους τις απορίες αλλά και να μάθουν από πρώτο χέρι την επικινδυνότητα των φυτοφαρμάκων. Άκουσαν και για τα οικολογικά φυτοφάρμακα και για το πώς βοηθούν τα φυτά χωρίς να βλάπτουν το περιβάλλον και φυσικά τις μέλισσες αλλά και για τα μέτρα προφύλαξης κατά το ράντισμα.

Σε φυτώριο που επισκεφθήκαμε είχαμε την ευκαιρία να ακούσουμε για την επικονίαση των φυτών και το ρόλο της μέλισσας στην γονιμοποίηση των φυτών από μια γεωπόνο που απάντησε ακούραστα σε όλες μας τις ερωτήσεις.

2^Η ΦΑΣΗ
ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Μια ομάδα παιδιών κατασκευάζει με την τεχνική του κολάζ μια μέλισσα .

Μια άλλη ομάδα ζωγραφίζει το φυλλάδιο που θα μοιράσουμε στους αγρότες.

Μια ομάδα παιδιών λύνουν το εικονόλεξο της μέλισσας

Μια άλλη γράφει τις λέξεις που θα χρησιμοποιήσουμε σε πίνακα αναφοράς, στον υπολογιστή.

Και μια τρίτη κατασκευάζει μέλισσες με την πλαστελίνη Διαβάζουμε το εικονόλεξο στην παρέα αλλά και τον πίνακα αναφοράς που κατασκευάσαμε.

Μια ομάδα παιδιών τοποθετεί τις αφίσες με οικολογικό περιεχόμενο που κατασκευάσαμε σε διάφορα σημεία του χωριού και μοιράζει σε αγρότες φύλλάδια με ανάλογο περιεχόμενο.

Τα παιδιά ζωγραφίζουν το σκηνικό που θα χρησιμοποιήσουμε στο θεατρικό που θα παρουσιάσουμε με τίτλο, "οι μέλισσες και τα φυτοφάρμακα".

2^Η ΦΑΣΗ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

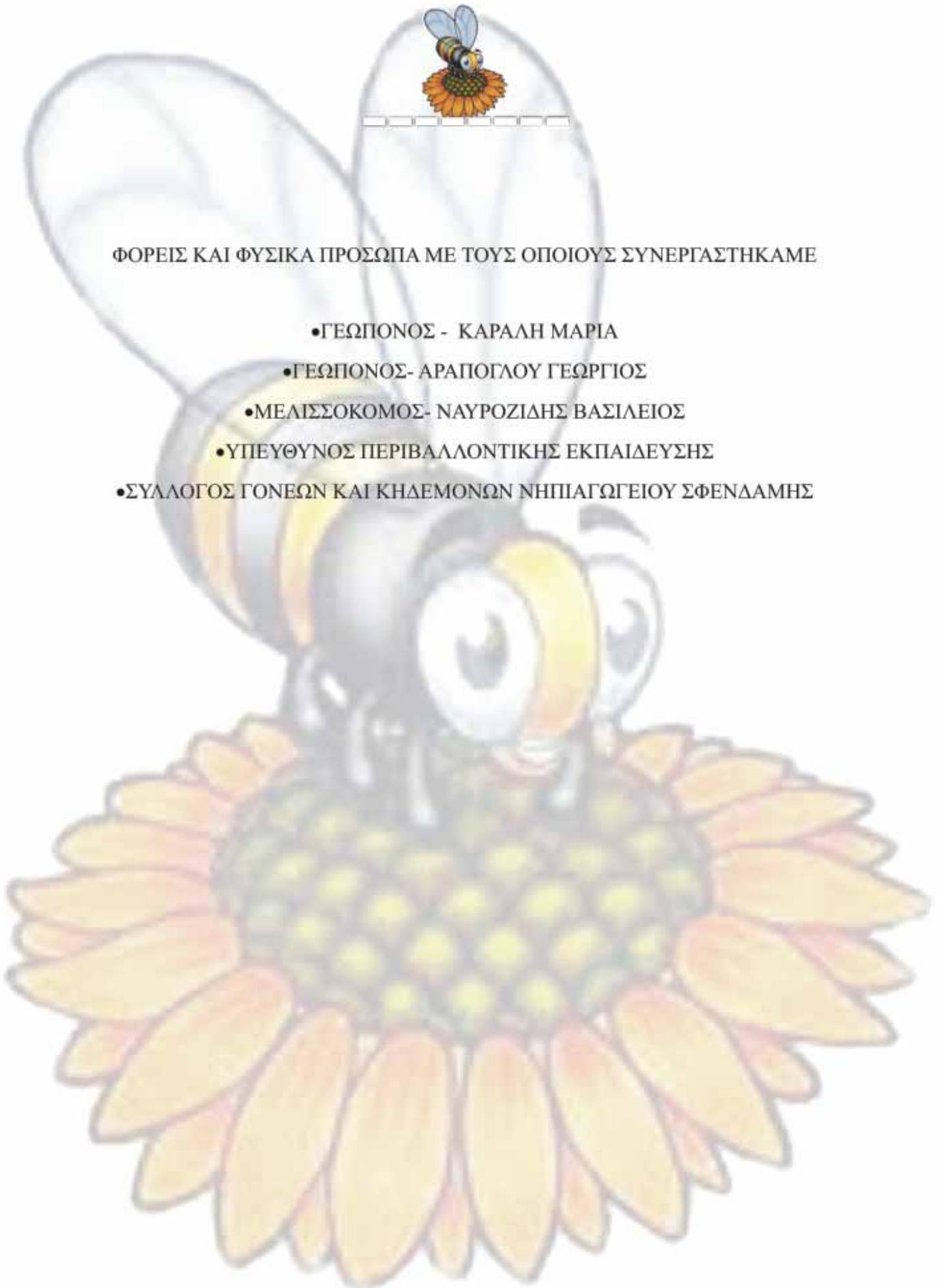

Τα παιδιά κατασκευάζουν το πανό που θα χρησιμοποιήσουμε στο θεατρικό

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωργόπουλος, Α. & Τσαλίκη, Ε. 1993. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Αρχές Φιλοσοφία, Μεθοδολογία, Παιχνίδια και Ασκήσεις. Gutenberg, Αθήνα.
2. Δημοπούλου, Μ., Ζόμπολας, Τ., Μπαμπίλα, Ελ. & Χατζημιχαήλ, Μ. 2001.
3. Περιβαλλοντική Αγωγή για μικρά παιδιά. Καλειδοσκόπιο, Αθήνα.
4. Καλοπίσης, Γ. 1987. Με τα παιδιά στο Φυσικό Περιβάλλον. Πατάκης, Αθήνα.
5. Κοψιδά-Βρεττού, Π. 1999. Εισαγωγικά στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Οδηγός για την εκπόνηση προγραμμάτων Π.Ε. (Αυτοέκδοση), Λευκάδα.
6. Ματσαγγούρας, Η. 1995. Ομαδοκεντρική θεωρία και μάθηση. Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Γρηγόρης, Αθήνα.
7. Ματσαγγούρας, Η. 1995. Ομαδοκεντρική διδασκαλία για το καθημερινό μάθημα και τις συνθετικές εργασίες. Γρηγόρης, Αθήνα.
8. Ντολιοπούλου, Ε. 2000. Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Παπαδήμας, Αθήνα.
9. Πανταζής, Σ. 2002. Η παιδαγωγική εργασία στο νηπιαγωγείο. Μια προσέγγιση μέσα από την πράξη. Παπαδήμας, Αθήνα.
10. Τσούνης, Γ. 1993. Λεξικό για το περιβάλλον. Δελφίνι, Αθήνα.
11. Χρυσαφίδης, Κ. 1998. Βιωματική Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο. Gutenberg, Αθήνα.
12. Cornell, J. Ας μοιραστούμε τη φύση με τα παιδιά. Παραπηρητής. Θεσσαλονίκη.
13. Frey, K. 1986. Η μέθοδος project. Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο. Θεσσαλονίκη.
14. Διαθεματικό Εκπαιδευτικό Υλικό για την Ευέλικτη Ζώνη- Α' - Β' τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.
15. Πολυθεματικό βιβλίο Δημοτικού σχολείου για την Ευέλικτη Ζώνη “Βλέπω τον Σημερινό Κόσμο: Δημιουργικές Διαθεματικές Δραστηριότητες”.
16. Περιοδικό <<Σύγχρονο Νηπιαγωγείο>> τεύχος 38
17. Περιοδικό <<Παράθυρο στην εκπαίδευση>> τεύχη 8,26
18. Η Μέλισσα. Η φύη των λουλουδιών (2003) εκδ. Πατάκη Αθήνα
19. Η μελισσοκομία χωρίς Δάσκαλο . Νικολαΐδης Ν. (2000) Αθήνα
20. Frisch K. 1999, Από τη ζωή των μελισσών , εκδ. Μελισσοκομική Επιθεώρηση , Θεσσαλονίκη
21. Prost P. 1991 Μελισσοκομία , εκδ. Ψύχαλος Αθήνα
- 22.ΟΙ ΜΕΛΙΣΣΕΣ εκδ. ΚΕΔΡΟΣ
23. www.pbs.org/wgbh/nova/bees/hives

ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΜΕ

- ΓΕΩΠΟΝΟΣ - ΚΑΡΑΛΗ ΜΑΡΙΑ
- ΓΕΩΠΟΝΟΣ- ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
- ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟΣ- ΝΑΥΡΟΖΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΣΦΕΝΔΑΜΗΣ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση του προγράμματος περιβαλλοντικής εκπ/σης που εκπόνησε το νηπιαγωγείο μας με τίτλο "περνά περνά η μέλισσα", πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια διεξαγωγής των δραστηριοτήτων, με διάφορα φύλλα εργασίας που συμπλήρωναν τα παιδιά, με τις συζητήσεις στην παρέα όπου τα παιδιά εξέφραζαν προσωπικές εμπειρίες, απορίες και απόψεις αλλά και στο τέλος του προγράμματος με ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν οι γονείς των παιδιών. Αξιολογήθηκε κατά πόσο μπορεί να άλλαξε η στάση των παιδιών απέναντι σε διάφορα θέματα που μας απασχόλησαν σχετικά με τη μέλισσα. (προσφορά της μέλισσας στη γεωργία, χρήση φυτοφαρμάκων, η κοινωνική ζωή της μέλισσας και τα προϊόντα της).

Πιστεύουμε ότι με τη μέθοδο των σχεδίων εργασίας (projects) που προσεγγίσαμε το θέμα μας και δίνοντας περισσότερη έμφαση στην ομαδική εργασία, στην έρευνα, στην συλλογή υλικού και παρουσίασή του από τις ομάδες, στις επισκέψεις των ειδικών στο σχολείο αλλά και στις επισκέψεις μας σε χώρους όπου κρίναμε κάθε φορά απαραίτητο, αναπτύχθηκε η συνεργασία των παιδιών μεταξύ τους αλλά και μεταξύ των ομάδων, έμαθαν να ερευνούν, να θέτουν ερωτήσεις σε ειδικούς, να συλλέγουν στοιχεία και να τα ταξινομούν.

Τα νήπια ευαισθητοποιήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό σε θάματα που αφορούν τη μέλισσα και τους κινδύνους που την απειλούν. Ήρθαν σε επαφή με τα προϊόντα της και τον τρόπο αποκομιδής τους, αλλά γνώρισαν και τη μεγάλη αξία τους στην υγεία και τη διατροφή του ανθρώπου. Επίσης συνειδητοποίησαν τη μεγάλη προσφορά της μέλισσας στη γεωργία αλλά και τους τρόπους με τους οποίους μπορούν οι γεωργοί να συμβάλλουν στην προστασία της και κατ' επέκταση στην προστασία του περιβάλλοντος. Είχαν την ευκαιρία τα νήπια να ακούσουν για την επικονίαση των φυτών, για τα οικολογικά φυτοφάρμακα, αλλά και για τον τρόπο προστασίας των γεωργών κατά τη διάρκεια των ραντισμάτων.

Κατά την παρουσίαση του προγράμματος στην κοινωνία του χωριού αλλά και σε μια εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε με τις δράσεις όλων των νηπιαγωγείων του νομού μας, υπό την αιγίδα της νομαρχίας Πιερίας και της συμβούλου προσχολικής αγωγής, τα παιδιά παρουσίασαν το θεατρικό οι μέλισσες και τα φυτοφάρμακα αλλά και έκθεση με τα έργα των παιδιών και φωτογραφίες από τις δραστηριότητες που πραγματοποιήσαμε σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Η συμμετοχή των γονέων σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος ήταν πολύ σημαντική. Βοήθησαν με μεγάλη προθυμία στη συλλογή του υλικού, στις μετακινήσεις μας, στην παρουσίαση του προγράμματος αλλά και στην αξιολόγηση όλης της διαδικασίας συμπληρώνοντας με ειλικρίνεια το ερωτηματολόγιο.

Πράγματι οι γενικοί στόχοι που θέσαμε στην αρχή του προγράμματος επιτεύχθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό, και τα νήπια χάρηκαν τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αυτό, έδειξαν την προθυμία τους και ενδιαφέρον για κάθε τι που τους ζητήθηκε.

Εικόνες από την παρουσίαση από τα παιδιά, στο προαύλιο του σχολείου, του θεατρικού δρώμενου με τίτλο “οι μέλισσες και τα φυτοφάρμακα” αλλά και από την συμμετοχή μας στην εκδήλωση “δράσεις των νηπιαγωγείων του νομού Πιερίας” που πραγματοποιήθηκε στη νομαρχία Πιερίας.

2^Η ΦΑΣΗ

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στιγμιότυπα από την έκθεση με φωτογραφίες από τις δραστηριότητες αλλά και των έργων των παιδιών που πραγματοποιήθηκε κατά τη λήξη του προγράμματος και είχαν την ευκαιρία να την δουν οι κάτοικοι του χωριού αλλά και οι τοπικοί φορείς.

